

GOSPODARSKA IN POSLOVNA NEGOTOVOST V EVRSKEM OBMOČJU IN ZDRUŽENIH DRŽAVAH AMERIKE PO IZBRUHU COVIDA-19 NA KITAJSKEM

DEJAN ROMIH

Univerza v Mariboru, Ekonomsko-poslovna fakulteta, Maribor, Slovenija
dejan.romih@um.si.

Sinopsis Ta prispevek analizira gospodarsko in poslovno negotovost v evrskem območju in Združenih državah Amerike po izbruhu (epidemije) covid-19 na Kitajskem. Analiza kaže, da sta bili gospodarska in poslovna negotovost v evrskem območju in Združenih državah Amerike največji na začetku koronakrize, ko je v obeh gospodarstvih vladal strah pred neznanim.

Ključne besede
covid-19,
gospodarstvo,
poslovanje,
negotovost,
evrsko območje,
Združene države
Amerike

ECONOMIC AND BUSINESS UNCERTAINTY IN THE EURO AREA AND THE UNITED STATES AFTER THE COVID-19 OUTBREAK IN CHINA

DEJAN ROMIH

University of Maribor, Faculty of Economics and Business, Maribor, Slovenia
dejan.romih@um.si

Keywords: Covid-19, economy, business, uncertainty, euro area, United States

Abstract This paper analyses economic and business uncertainty in the euro area and the United States after the Covid-19 outbreak in China. The analysis shows that economic and business uncertainty in the euro area and the United States was highest at the beginning of the corona crisis, when fear of the unknown was prevalent in both economies.

1 Uvod

Nenaden izbruh in hitro širjenje (epidemije) covid-19 sta med ljudmi povzročila strah pred okužbo s koronavirusom SARS-CoV-2 in posledicami epidemije covid-19 (»koronaepidemije«). Znano je, da se je nova koronavirusna bolezen hitro širila po svetu, kar je oviralo njeno učinkovito zatiranje. Po podatkih Univerze Johns Hopkins, ki so bili zadnjič posodobljeni 14. januarja 2021 ob 17.30, je v svetu za posledicami covid-19 umrlo 5.523.594 ljudi,¹ od tega največ v ZDA, in sicer 846.638.² Podatki kažejo, da je covid-19 smrtonosnejši od sarsa, ki ga povzroča koronavirus SARS-CoV (ali pravilneje, SARS-CoV-1).

Šok covid-19 (»koronašok«) je (tako kot šok sarsa) povzročil negotovost v družbi, gospodarstvu in zdravstvu,³ ki (kljub opozorilom nekaterih epidemiologov) niso bili dovolj pripravljeni na nenaden izbruh (epidemije) nove bolezni, kar je nekaterim družbenim, gospodarskim in zdravstvenim enotam povzročilo težave. Zaprtje družbe in nekateri drugi ukrepi za zajezitev koronaepidemije (»koronaukrepi«) (na primer obvezno cepljenje) so ljudi po svetu razdelili v dva tabora. Namen tega prispevka je analizirati gospodarsko (angl. »economic uncertainty«) in poslovno negotovost (angl. »business uncertainty«) v evrskem območju in ZDA po izbruhu (epidemije) covid-19 na Kitajskem, ki je spremenil naše življenje in mišljenje.

Raziskave kažejo, da gospodarska in poslovna negotovost negativno vplivata na gospodarstvo,⁴ kar oblikovalcem gospodarske oziroma poslovne politike povzroča težave.

Ta članek ima v nadaljevanju pet poglavij. V poglavju 2 podajam pregled literature o gospodarski in poslovni negotovosti v evrskem območju in ZDA. V poglavju 3 podajam metode raziskovanja, ki jih uporabljam v tem članku. V poglavju 4 podajam rezultate raziskovanja, ki so zanimivi za ekonomiste in pravnike. V poglavju 5 podajam razpravo o rezultatih raziskovanja, v poglavju 6 pa sklep.

¹ <https://coronavirus.jhu.edu/>.

² <https://coronavirus.jhu.edu/region/united-states>.

³ Altig et al., 2020; Baker et al., 2020; Bloom et al., 2020; Bunn et al., 2021.

⁴ Caggiano, Castelnuovo in Pellegrino, 2017, 2021; Caggiano, Castelnuovo, Delrio in Kima, v tisku; Mumtaz in Theodoridis, 2017.

2 Pregled literature

Nenaden izbruh in hitro širjenje (epidemije) covida-19 sta povečala negotovost v svetu,⁵ kar je med oblikovalci politike in raziskovalci povzročilo potrebo po opazovanju in spremljanju negotovosti. V tem poglavju podajam pregled literature o gospodarski in poslovni negotovosti, ki ju analiziram v tem prispevku, ter njihovih gospodarskih posledicah. Tuji avtorji menijo, da imata obe negativne gospodarske posledice.⁶ Njuni definiciji podajam v poglavju 2.1 oziroma 2.2, pri čemer prikazujem odnos med gospodarstvom oziroma poslovanjem na eni in negotovostjo na drugi strani z Vennovim diagramom (glej sliko 1 oziroma 3).

2.1 Pregled literature o gospodarski negotovosti

V ekonomiji ločimo gospodarsko in gospodarskopolično negotovost (angl. »economic policy uncertainty«), o katerih se v množičnih medijih veliko govori in piše. Eden izmed razlogov za to je šok covida-19 (»koronašok«), ki je povzročil gospodarsko in gospodarskopolično negotovost.⁷ Raziskave kažejo, da obe negativno vplivata na gospodarstvo.⁸ Raziskovalci so na primer na podlagi podatkov za ZDA ugotovili, da gospodarska in gospodarskopolična negotovost negativno vplivata na gospodarsko aktivnost.⁹ *Hauzenberger et al.*¹⁰ so na podlagi podatkov za ZDA ugotovili, da je vpliv gospodarske negotovosti na gospodarsko aktivnost odvisen od stanja v gospodarstvu (kriza, normalno stanje).

Gospodarsko negotovost lahko definiramo kot negotovost glede prihodnjih gospodarskih razmer.¹¹ Znano je, da se je po nenadnem izbruhu in hitrem širjenju (epidemije) covida-19 povečala gospodarska negotovost v evrskem območju in ZDA, ki jih opazujemo v tem prispevku. Slika 1 kaže gospodarsko negotovost kot presek dveh kategorij: gospodarstva na eni in negotovosti na drugi strani.

⁵ Altig et al., 2020; Baker et al., 2020; Bloom et al., 2020; Bunn et al. 2021.

⁶ Caggiano, Castelnovo & Pellegrino, 2017, 2021; Caggiano, Castelnovo, Delrio in Kima, v tisku; Mumtaz in Theodoridis, 2017.

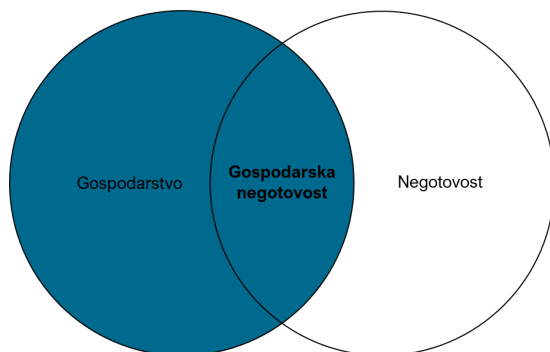
⁷ Baker et al., 2020; Bloom et al., 2020.

⁸ Baker et al., 2016; Prüser in Schlösser, 2020a, 2020b.

⁹ Baker et al., 2016; Caggiano et al., 2017; Colombo, 2013.

¹⁰ Hauzenberger et al., 2022.

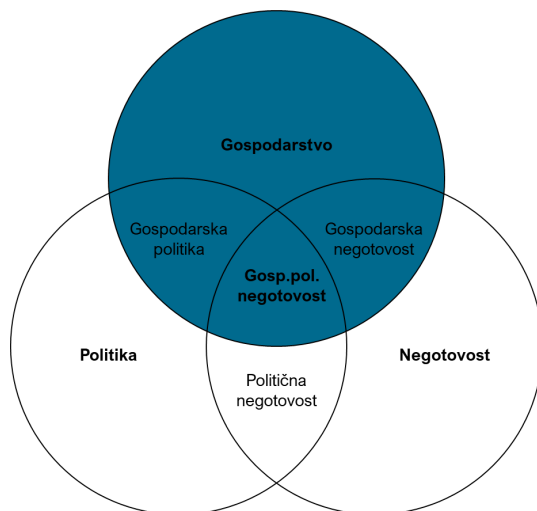
¹¹ Prim. Jurado et al., 2015.

Slika 1: Odnos med gospodarstvom in negotovostjo

Vir: Lastni.

Raziskave kažejo, da se gospodarska negotovost prenaša iz evrskega območja v ZDA in obratno. To velja tudi za gospodarskopolično negotovost,¹² ki jo lahko definiramo kot negotovost glede prihodnje gospodarske politike.¹³ Slika 2 kaže gospodarskopolično negotovost kot presek treh kategorij: gospodarstva na eni, politike na drugi in negotovosti na tretji strani.

Slika 2: Odnos med gospodarstvom, politiko in negotovostjo

Vir: Lastni.

¹² Alam in Istiak, 2020; Caggiano et al., 2019; Colombo, 2013; Kim et al., 2020; Nong, 2021; Trung, 2019.

¹³ Prim. Baker et al., 2016.

*Baker et al.*¹⁴ ter *Caggiano et al.*¹⁵ so na podlagi podatkov za ZDA ugotovili, da gospodarskopolitična negotovost negativno vpliva na gospodarsko aktivnost.¹⁶ *Baker et al.*¹⁷ so na podlagi podatkov za ZDA ugotovili tudi, da gospodarskopolitična negotovost negativno vpliva na investiranje in zaposlovanje v podjetjih. Prüser in Schlösser¹⁸ pa sta na podlagi podatkov za ZDA ugotovila, da se je vpliv gospodarskopolitične negotovosti na gospodarsko aktivnost spreminjal skozi čas (velika inflacija, velika zmernost, velika recesija).¹⁹

V ekonomski literaturi srečujemo različna merila (»indekse«) gospodarske in gospodarskopolitične negotovosti za evrsko območje oziroma nekatere članice evrskega območja in ZDA. Po finančno-gospodarski krizi, ki je prizadela obe območji, so *Jurado et al.*²⁰ razvili različne indekse finančne in gospodarske negotovosti za ZDA, ki so navedeni na spletni strani <https://www.sydneyludvigson.com/macro-and-financial-uncertainty-indexes>, *Baker et al.*²¹ pa različne indekse gospodarskopolitične negotovosti za ZDA in nekatere druge države (na primer Francijo, Italijo, Nemčijo, Španijo), ki so navedeni na <https://www.policyuncertainty.com/>.

2.2 Pregled literature o poslovni negotovosti

V ekonomiji ločimo tudi poslovno in poslovnopolitično negotovost (angl. »business policy uncertainty«). Poslovno negotovost lahko definiramo kot negotovost glede prihodnjih poslovnih razmer.²² Znano je, da se je po nenadnem izbruhu in hitrem širjenju (epidemije) covid-19 povečala poslovna negotovost v evrskem območju in ZDA. Slika 3 kaže poslovno negotovost kot preseka dveh kategorij: poslovanja (podjetja) na eni ter negotovosti (znotraj in zunaj podjetja) na drugi strani.

¹⁴ Baker et al., 2016.

¹⁵ Caggiano et al., 2017, 2021.

¹⁶ Prim. Al-Thaqeb in Algharabali, 2019.

¹⁷ Baker et al., 2016.

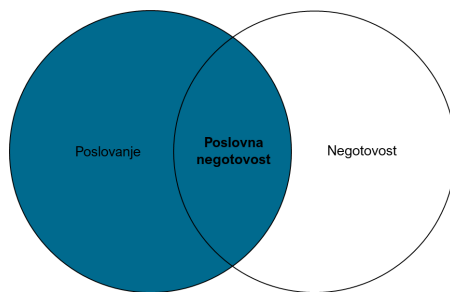
¹⁸ Prüser in Schlösser, 2020a.

¹⁹ Prim. Bloom et al., 2018.

²⁰ Jurado et al. 2015.

²¹ Baker et al., 2016.

²² Prim. Altig et al., v tisku.

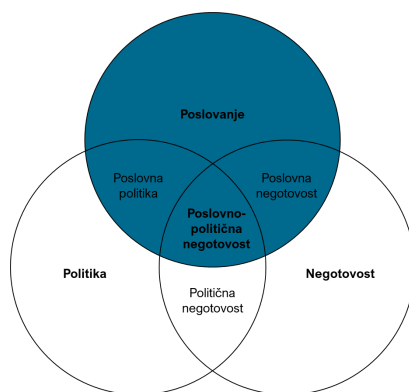

Slika 3: Odnos med poslovanjem in negotovostjo

Vir: Lastni.

Raziskave kažejo, da poslovna negotovost negativno vpliva na gospodarstvo,²³ kar oblikovalcem gospodarske politike povzroča težave. Morikawa²⁴ je na primer na podlagi podatkov za Japonsko ugotovil, da poslovna negotovost negativno vpliva na investiranje. Ugotovil je tudi, da so velika in neproizvodna podjetja bolj odporna proti poslovni negotovosti kot majhna in proizvodna podjetja.

Poslovnopolitično negotovost lahko definiramo kot negotovost glede prihodnje poslovne politike (podjetja). Slika 4 kaže poslovnopolitično negotovost kot presek treh kategorij: poslovanja (podjetja) na eni, politike (podjetja) na drugi ter negotovosti (znotraj in zunaj podjetja) na tretji strani.

Slika 4: Odnos med poslovanjem, politiko in negotovostjo

Vir: Lastni.

²³ Bachmann et al., 2013; Crane et al., 2020; Lautenbacher et al., 2021; Morikawa, 2016.

²⁴ Morikawa, 2016.

3 Metode

V tem prispevku analiziram gospodarsko in poslovno negotovost v evrskem območju in ZDA po izbruhu (epidemije) covid-19 na Kitajskem, pri čemer uporabljam različna merila (»indekse«) gospodarske in poslovne negotovosti, ki jih srečujemo v ekonomski literaturi. Po letu 2009 (pravilneje, med gospodarsko krizo) se je med oblikovalci politike in raziskovalci pojavila potreba po merjenju gospodarske oziroma poslovne negotovosti v evrskem območju in ZDA.²⁵ Znano je, da so se gospodarske in poslovne razmere v evrskem območju in ZDA po septembru 2008 (pravilneje, med finančno krizo), ko je prišlo do propada banke Lehman Brothers, poslabšale. *Baker et al.*²⁶ ter *Prüser in Schlösser*²⁷ menijo, da je gospodarska negotovost upočasnila gospodarsko okrevanje v ZDA po finančno-gospodarski krizi.

V tem prispevku uporabljam mesečne podatke o gospodarski in poslovni negotovosti v evrskem območju in ZDA, ki so prosto dostopni na spletu. V tabeli 1 navajam merila (»indekse«) negotovosti, ki jih uporabljam pri analiziranju gospodarske in poslovne negotovosti v evrskem območju in ZDA po izbruhu (epidemije) covid-19 na Kitajskem, in vrednosti opisnih statistik za opazovane spremenljivke.

Tabela 1: Opisne statistike

Merilo negotovosti	Število opazovanj	Povprečje	Standardni odklon	Minimum	Maksimum
Indeks delniškotržne negotovosti za ZDA*	257	71,22	69,05	13,09	496,03
Indeks finančne negotovosti za ZDA*	257	0,93	0,20	0,63	1,55
Indeks gospodarske negotovosti za ZDA (h = 1)*	257	0,65	0,14	0,55	1,27
Indeks gospodarske negotovosti za ZDA (h = 3)*	257	0,76	0,15	0,67	1,39
Indeks gospodarske negotovosti za ZDA (h = 12)*	257	0,90	0,11	0,83	1,45

²⁵ Altig et al., v tisku; Baker et al., 2016; Jurado et al., 2015.

²⁶ Baker et al., 2016.

²⁷ Prüser in Schlösser, 2020a.

Merilo negotovosti	Število opazovanj	Povprečje	Standardni odklon	Minimum	Maksimum
Indeks gospodarskopolitične negotovosti za Francijo*	257	186,71	102,36	16,59	574,63
Indeks gospodarskopolitične negotovosti za Italijo*	257	113,33	41,61	31,70	279,39
Indeks gospodarskopolitične negotovosti za Nemčijo*	257	147,68	78,44	28,43	498,06
Indeks gospodarskopolitične negotovosti za Španijo*	257	112,91	37,40	54,16	261,61
Indeks gospodarskopolitične negotovosti za ZDA*	257	136,27	67,00	44,78	503,96
Indeks posl. negotovosti za Nemčijo**	26	61,25	6,21	52,50	74,20
Indeks negotovosti prodaje za ZDA**	26	4,30	1,15	2,65	6,40
Indeks negotovosti zaposlovanja za ZDA**	26	4,80	0,80	3,67	6,55

Opombe: Opisne statistike sem izračunal s pomočjo računalniškega programa Stata. * 2000-01–2021-05. ** 2019-04–2021-05.

Vir podatkov: glej slike 5–11.

4 Rezultati

Koronaepidemija je med oblikovalci politike in raziskovalci povzročila potrebo po proučevanju njenih družbenih, gospodarskih in zdravstvenih posledic. Izkazalo se je, da je kriza covid-19 (»koronakriza«) prizadela vse družbene, gospodarske in zdravstvene sisteme (družbe, gospodarstva, zdravstva) v svetu (med drugim tudi v evrskem območju in ZDA). Od njihove (naše) sposobnosti hitrega prilagajanja času in razmeram je odvisno, ali bodo (bomo) iz koronakrize izšli kot zmagovalci ali poraženci. Dejstvo je, da so se zaradi koronaepidemije družbene, gospodarske in zdravstvene razmere v svetu (na primer v evrskem območju in ZDA) naenkrat (»čez noč«) spremenile, kar je med gospodarskimi, družbenimi in zdravstvenimi enotami povzročilo potrebo po hitrem prilagajanju, o čemer se v množičnih medijih veliko govori in piše.

4.1 Rezultati analize gospodarske in poslovne negotovosti v evrskem območju po izbruhu covid-19 na Kitajskem

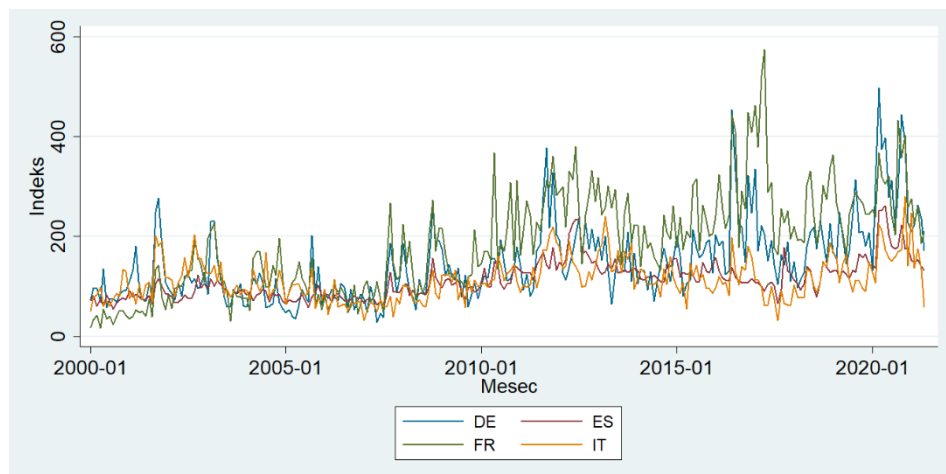
V tem poglavju podajam rezultate analize gospodarske in poslovne negotovosti v evrskem območju po izbruhu (epidemije) covid-19 na Kitajskem, pri čemer se zaradi pomanjkanja podatkov osredotočam na Francijo, Italijo, Nemčijo in Španijo, ki so najpomembnejše članice evrskega območja. Po podatkih Univerze Johns Hopkins, ki so bili zadnjič posodobljeni 14. januarja 2021 ob 17.30, je v Franciji za posledicami covid-19 umrlo 127.520 ljudi (<https://coronavirus.jhu.edu/region/france>), v Italiji 140.188 ljudi (<https://coronavirus.jhu.edu/region/italy>), v Nemčiji 115.343 ljudi (<https://coronavirus.jhu.edu/region/germany>) in v Španiji 90.620 ljudi (<https://coronavirus.jhu.edu/region/spain>).

Podatki, ki so dostopni na <https://ec.europa.eu/eurostat/cache/bcc/bcc.html>, kažejo, da je bilo evrsko območje v recesiji covid-19 («koronarecesij») v prvem in drugem četrtletju 2020. To velja tudi za Francijo, Italijo, Nemčijo in Španijo. Raziskave kažejo, da se je zaradi koronakrize povečala gospodarskopolitična negotovost v evrskem območju.²⁸ Slika 5 kaže gibanje gospodarskopolitične negotovosti v Franciji, Italiji, Nemčiji in Španiji v obdobju od januarja 2000 do maja 2021 (primerjaj sliko 10).

Iz slike 5 je razvidno, da je bila med koronakrizo gospodarskopolitična negotovost v Nemčiji največja marca 2020, ko je bila vrednost indeksa gospodarskopolitične negotovosti za Nemčijo 498,06. Iz slike 5 je razvidno tudi, da je med koronakrizo gospodarskopolitična negotovost v Nemčiji svoj vrh dosegla prej kot v Franciji, Italiji in Španiji.

Zaradi nenadnega izbruha in hitrega širjenja (epidemije) covid-19 so se poleg gospodarskih razmer poslabšale tudi poslovne razmere. Slika 6 kaže gibanje poslovne negotovosti v Nemčiji v obdobju od aprila 2019 do maja 2021.

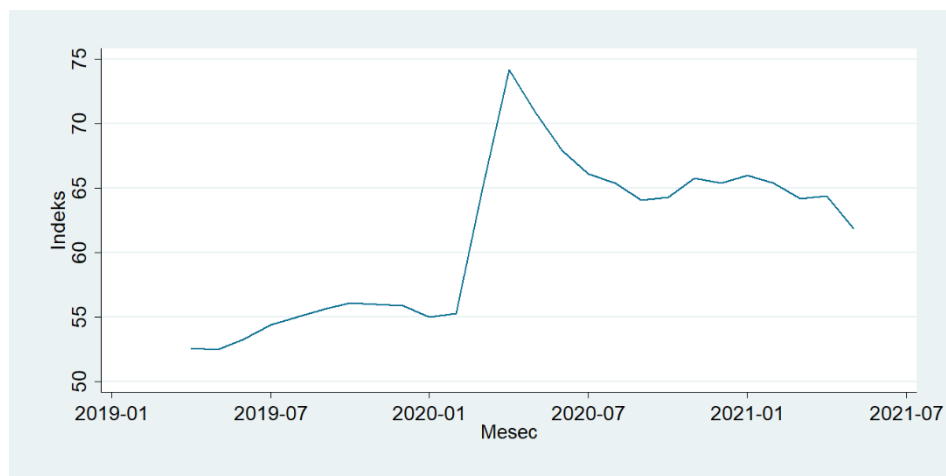
²⁸ Altig et al., 2020.

Slika 5: Gibanje gospodarskopolitične negotovosti v Franciji, Italiji, Nemčiji in Španiji v obdobju od januarja 2000 do maja 2021

Opomba: DE = Nemčija, ES = Španija, FR = Francija, IT = Italija.

Vir podatkov: Baker et al.²⁹, <https://www.policyuncertainty.com/>.

Slika 6: Gibanje poslovne negotovosti v Nemčiji v obdobju od aprila 2019 do maja 2021

Vir podatkov: Ifo Institut³⁰.

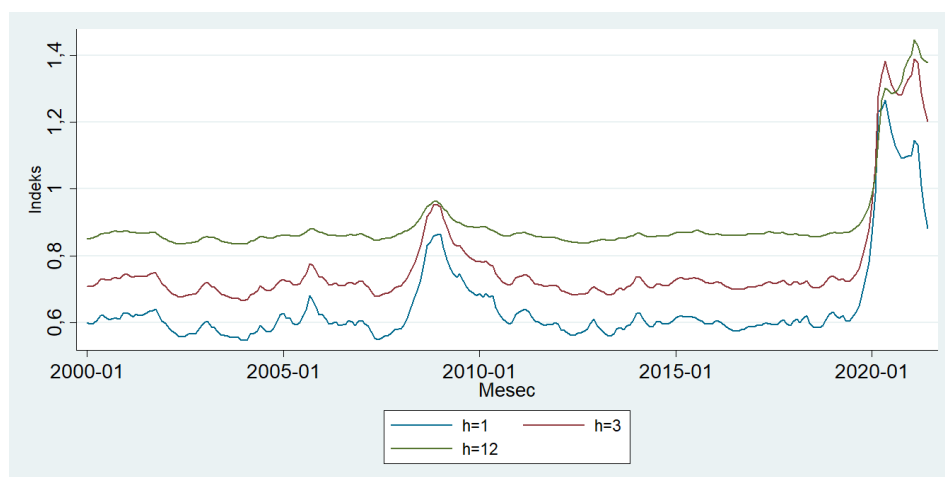
²⁹ Baker et al., 2016.

³⁰ Ifo Institut, 2022.

Iz slike 6 je razvidno, da je bila med koronakrizo poslovna negotovost v Nemčiji največja aprila 2020, ko je bila vrednost indeksa poslovne negotovosti za Nemčijo 74,2, kar je za 19,2 indeksne točke več kot na začetku leta 2020 in za 8,8 indeksne točke več kot na koncu leta 2020. Primerjava s podatki za ZDA kaže (glej sliko 11), da je med koronakrizo poslovna negotovost v Nemčiji svoj vrh dosegla prej kot v ZDA.

4.2 Rezultati analize gospodarske in poslovne negotovosti v ZDA po izbruhu covid-19 na Kitajskem

V tem poglavju podajam rezultate analize gospodarske in poslovne negotovosti v ZDA po izbruhu (epidemije) covid-19 na Kitajskem. Izkazalo se je, da ZDA (tako kot evrsko območje oziroma njegove članice) niso bile pripravljene na nenaden izbruh in hitro širjenje (epidemije) nove koronavirusne bolezni, ki sta vplivala na spremembo gospodarskih razmer v ZDA.³¹ Slika 7 kaže gibanje gospodarske negotovosti v ZDA v obdobju od januarja 2000 do maja 2021.

Slika 7: Gibanje gospodarske negotovosti v ZDA v obdobju od januarja 2000 do maja 2021

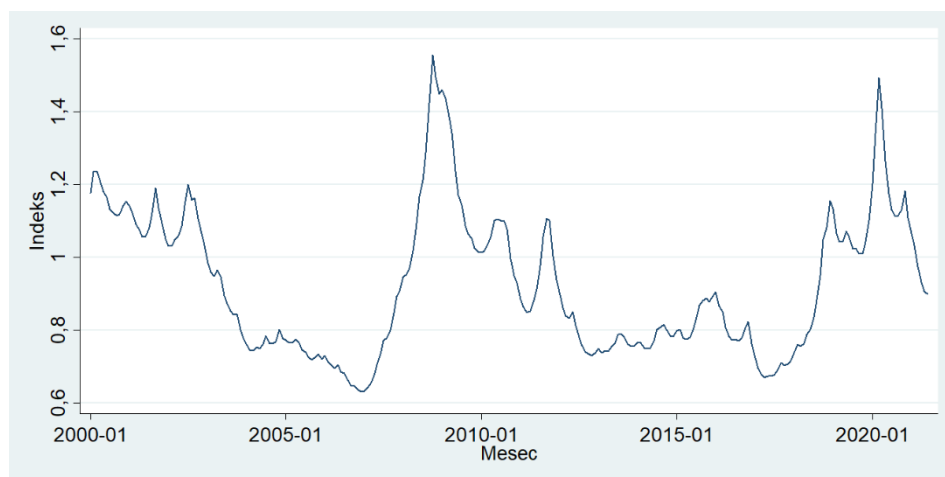
Vir podatkov: Jurado et al.³², <https://www.sydneyludvigson.com/macro-and-financial-uncertainty-indexes>.

³¹ Altig et al., 2020; Baker et al., 2020; Bloom et al., 2020

³² Jurado et al., 2015.

Iz slike 7 je razvidno, da je bila med koronakrizo negotovost glede gospodarskih razmer v ZDA čez en mesec največja aprila 2020 (glej modro črto), negotovost glede gospodarskih razmer v ZDA čez tri oziroma dvanajst mesecev pa februarja 2021 (glej rdečo oziroma zeleno črto). Zelo verjetno je, da je nenaden pojav različic alfa, beta in gama prispeval k povečanju negotovosti glede gospodarskih razmer v ZDA čez tri oziroma dvanajst mesecev.

Nenaden izbruh in hitro širjenje (epidemije) covid-19 sta vplivala tudi na spremembo finančnih in finančnotržnih razmer v ZDA. Slika 8 kaže gibanje finančne negotovosti (angl. »financial uncertainty») v ZDA v obdobju od januarja 2000 do maja 2021. (Finančno negotovost lahko definiramo kot negotovost glede prihodnjih finančnih razmer, finančnotržno negotovost (angl. »financial market uncertainty») pa kot negotovost glede prihodnjih finančnotržnih razmer.)

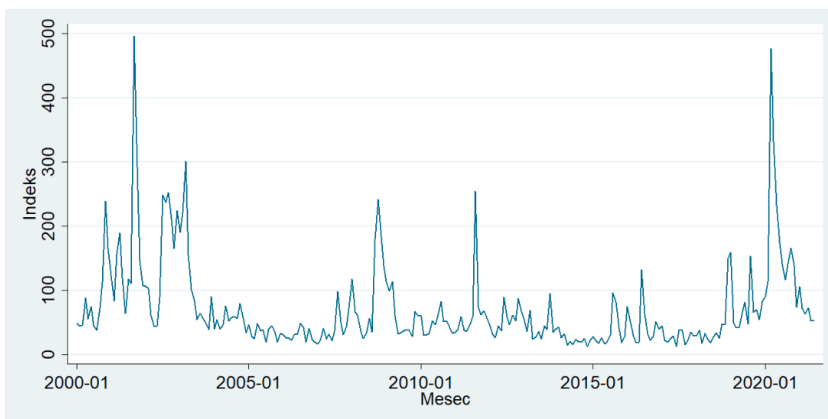

Slika 8: Gibanje finančne negotovosti v ZDA v obdobju od januarja 2000 do maja 2021

Vir podatkov: Jurado et al.³³, <https://www.sydneyludvigson.com/macro-and-financial-uncertainty-indexes>.

Iz slike 8 je razvidno, da je bila med koronakrizo finančna negotovost v ZDA največja marca 2020, ko je bila vrednost indeksa finančne negotovosti za ZDA 1,49. To velja tudi za delniškotržno negotovost (angl. »equity market uncertainty») v ZDA (glej sliko 9). (Delniškotržno negotovost lahko definiramo kot negotovost glede prihodnjih delniškotržnih razmer.)

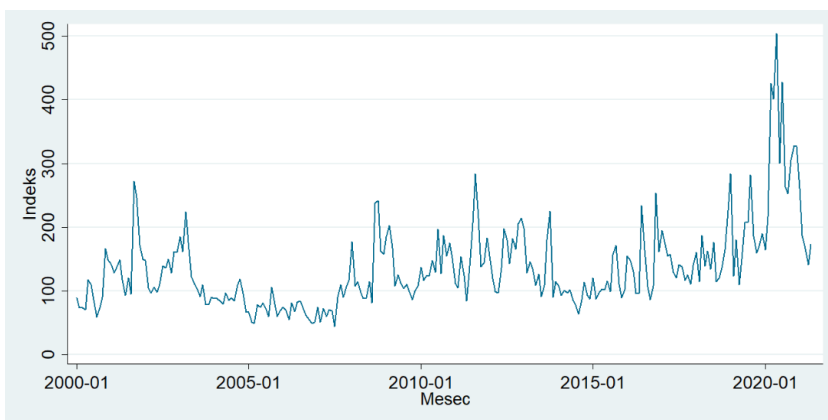
³³ Jurado et al., 2015.

Slika 9: Gibanje delniškotržne negotovosti v ZDA od januarja 2000 do maja 2021

Vir podatkov: Baker et al.³⁴, <https://www.policyuncertainty.com/>.

Razumljivo je, da je koronakriza povzročila potrebo po pripravi nabora ukrepov za blaženje njenih družbenih, gospodarskih in zdravstvenih posledic. Raziskave kažejo, da se je zaradi koronakrize povečala gospodarskopolična negotovost v ZDA.³⁵ Slika 10 kaže gibanje gospodarskopolične negotovosti v ZDA v obdobju od januarja 2000 do maja 2021.

Slika 10: Gibanje gospodarskopolične negotovosti v ZDA v obdobju od januarja 2000 do maja 2021

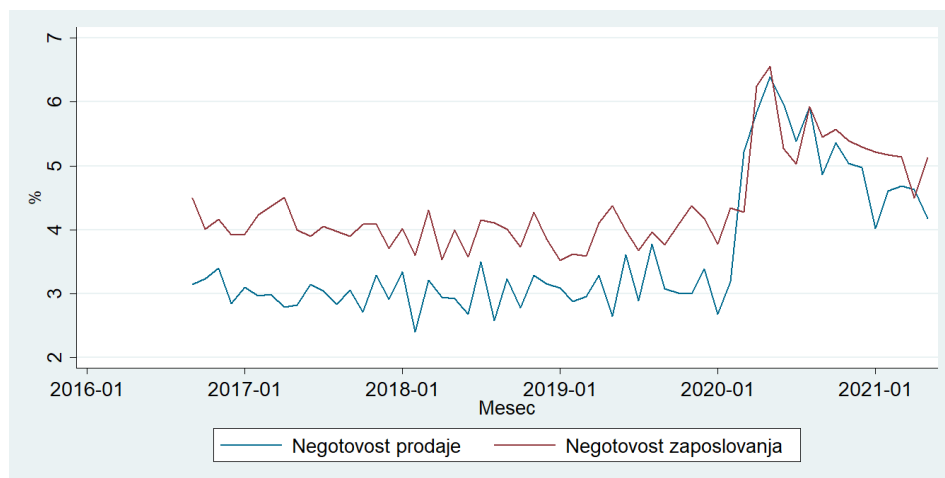
Vir podatkov: Baker et al.³⁶, <https://www.policyuncertainty.com/>.

³⁴ Baker et al., 2016.

³⁵ Baker et al., 2020; Bloom et al., 2020.

³⁶ Baker et al., 2016.

Iz slike 10 je razvidno, da je bila med koronakrizo gospodarskopolična negotovost v ZDA največja maja 2020, ko je bila vrednost indeksa gospodarskopolične negotovosti za ZDA 503,96. To velja tudi za poslovno negotovost v ZDA (glej sliko 11).

Slika 11: Gibanje negotovosti (rasti) prodaje in zaposlitev v Združenih državah Amerike v obdobju od aprila 2019 do maja 2021

Vir podatkov: Federal Reserve Bank of Atlanta³⁷.

Iz slike 11 je razvidno, da se je zaradi koronakrize povečala poslovna negotovost v ZDA, ki je svoj vrh dosegla maja 2020. *Crane et al.*³⁸ so ugotovili, da se je zaradi koronakrize povečalo število stečajev v ZDA.

5 Razprava

Na začetku tega prispevka sem zapisal, da je namen le-tega analizirati gospodarsko in poslovno negotovost v evrskem območju in ZDA po izbruhu (epidemije) covid-19. Analiza kaže, da sta bila nenaden izbruh in hitro širjenje (epidemije) covid-19 velika šoka za obe gospodarstvi, kar kažejo tudi druge raziskave.³⁹ Izkazalo

³⁷ Federal Reserve Bank of Atlanta, 2022.

³⁸ Crane et al., 2020.

³⁹ Altig et al., 2020; Anayi et al., 2021; Barrero et al., 2020.

se je, da je bila koronaepidemija poleg ponudbenega in povpraševalnega tudi prerazporeditveni šok.⁴⁰

Na začetku koronaepidemije se je med ljudmi širil strah pred neznanim, ki ga je bilo zaradi širjenja dezinformacij in zavajanja ljudi (na družbenih omrežjih, kot sta na primer Facebook in Twitter) težko premagati, kar je v nekaterih državah (na primer evrskem območju oziroma njegovih članicah in ZDA) povzročilo kopičenje blaga in kapitala (na primer denarja).⁴¹

Očitno je, da je nenaden pojav novega koronavirusa januarja 2020 v Washingtonu (natančneje povedano, blizu Seattla) prispeval k povečanju gospodarske in poslovne negotovosti v ZDA.

6 Zaključek

Ta raziskava kaže, da je bila v koronačasu gospodarska in poslovna negotovost v evrskem območju in ZDA največja na začetku koronakrize, ko še nista bila razvita cepivo in zdravilo proti covidu-19. Takrat sta se poleg novega koronavirusa med ljudmi hitro širili tudi koronanorija in koronapanika.

Primerjava med epidemijo sarsa in covid-19 kaže, da je zadnja smrtonosnejša od prve, zaradi česar so tokrat bili sprejeti strožji ukrepi. Tokrat so se pojavile tudi nove različice koronavirusa (alfa, beta, gama, delta, lambda, mi, omikron), ki oblikovalcem koronapolitike povzročajo dodatne skrbi. Znano je, da je imelo zaprtje družbe negativne gospodarske posledice, od katerih nekatere, kot je na primer pomanjkanje čipov v avtomobilski industriji, še vedno čutimo. General Motors pričakuje, da se bodo razmere v avtomobilski industriji izboljšale šele v drugi polovici leta 2022 ali prvi polovici leta 2023.

Literatura

Alam, M. R., & Istiak, K. (2020). Impact of US policy uncertainty on Mexico: Evidence from linear and nonlinear tests. *The Quarterly Review of Economics and Finance*, 77, 355–366. <https://doi.org/10.1016/j.qref.2019.12.002>

⁴⁰ Barrero et al., 2020.

⁴¹ Carpenter, 2021.

- Al-Thaqeb, S. A., & Algharabali, B. G. (2019). Economic policy uncertainty: A literature review. *The Journal of Economic Asymmetries*, 20, e00133. <https://doi.org/10.1016/j.jeca.2019.e00133>
- Altig, D., Baker, S., Barrero, J. M., Bloom, N., Bunn, P., Chen, S., Davis, S. J., Leather, J., Meyer, B., Mihaylov, E., Mizen, P., Parker, N., Renault, T., Smietanka, P., & Thwaites, G. (2020). Economic uncertainty before and during the Covid-19 pandemic. *Journal of Public Economics*, 191, 104274. <https://doi.org/10.1016/j.jpubeco.2020.104274>
- Altig, D., Barrero, J. M., Bloom, N., Davis, S. J., Meyer, B., & Parker, N. (v tisku). Surveying business uncertainty. *Journal of Econometrics*. <https://doi.org/10.1016/j.jeconom.2020.03.021>.
- Anayi, L., Barrero, J. M., Bloom, N., Bunn, P., Davis, S., Leather, J., Meyer, B., Oikonomou, M., Mihaylov, E., Mizen, P., Parker, N., & Thwaites, G. (2021). *Labour market reallocation in the wake of Covid-19*. VoxEU.org. <https://voxeu.org/article/labour-market-reallocation-wake-covid-19>
- Bachmann, R., Elstner, S., & Sims, E. R. (2013). Uncertainty and economic activity: evidence from business survey data. *American Economic Journal: Macroeconomics*, 5(2), 217–249. <https://doi.org/10.1257/mac.5.2.217>
- Baker, S. R., Bloom, N., & Davis, S. J. (2016). Measuring economic policy uncertainty. *The Quarterly Journal of Economics*, 131(4), 1593–1636. <https://doi.org/10.1093/qje/qjw024>
- Baker, S., Bloom, N., Davis, S., & Terry, S. (2020). *Covid-induced economic uncertainty and its consequences*. VoxEU.org. <https://voxeu.org/article/covid-induced-economic-uncertainty-and-its-consequences>
- Barrero, J. M., Bloom, N., & Davis, S. J. (2020). *Covid-19 is also a reallocation shock* (NBER Working Paper No. 27137). National Bureau of Economic Research. <https://doi.org/10.3386/w27137>
- Bloom, N., Floetotto, M., Jaimovich, N., Saporta-Eksten, I., & Terry, S. J. (2018). Really uncertain business cycles. *Econometrica*, 86(3), 1031–1065. <https://doi.org/10.3982/ECTA10927>
- Bloom, N., Guvenen, F., & Salgado, S. (2020). *Covid-19: The skewness of the shock*. VoxEU.org. <https://voxeu.org/article/covid-19-skewness-shock>
- Bunn, P., Altig, D. E., Anayi, L., Barrero, J. M., Bloom, N., Davis, S., Meyer, B., Mihaylov, E., Mizen, P., & Thwaites, G. (2021). *Covid-19 uncertainty: a tale of two tails*. VoxEU.org. <https://voxeu.org/article/covid-19-uncertainty-tale-two-tails>
- Caggiano, G., Castelnuovo, E., & Figueres, J. M. (2017). Economic policy uncertainty and unemployment in the United States: A nonlinear approach. *Economic Letters*, 151, 31–34. <https://doi.org/10.1016/j.econlet.2016.12.002>
- Caggiano, G., Castelnuovo, E., & Figueres, J. M. (2019). Economic policy uncertainty spillovers in booms and busts. *Oxford Bulletin of Economics and Statistics*, 82(1), 125–155. <https://doi.org/10.1111/obes.12323>
- Caggiano, G., Castelnuovo, E., & Kima, R. (2020). The global effects of Covid-19-induced uncertainty. *Economic Letters*, 194, 109392. <https://doi.org/10.1016/j.econlet.2020.109392>
- Caggiano, G., Castelnuovo, E., & Pellegrino, G. (2017). Estimating the real effects of uncertainty shocks at the Zero Lower Bound. *European Economic Review*, 100, 257–272. <https://doi.org/10.1016/j.eurocorev.2017.08.008>
- Caggiano, G., Castelnuovo, E., & Pellegrino, G. (2021). Uncertainty shocks and the great recession: Nonlinearities matter. *Economic Letters*, 198, št. 109669. <https://doi.org/10.1016/j.econlet.2020.109669>
- Caggiano, G., Castelnuovo, E., Delrio, S., & Kima, R. (v tisku). Financial uncertainty and real activity: the good, the bad, and the ugly. *European Economic Review*, št. 103750. <https://doi.org/10.1016/j.eurocorev.2021.103750>
- Carpenter, J. (2021). Covid-19 made Americans into super savers. Now they're hoarding cash. *The Wall Street Journal*. <https://www.wsj.com/articles/covid-19-made-americans-into-super-savers-now-theyre-hoarding-cash-11638450002>
- Colombo, V. (2013). Economic policy uncertainty in the US: Does it matter for the euro area? *Economic Letters*, 121, 39–42. <https://doi.org/10.1016/j.econlet.2013.06.024>
- Crane, L. D., Decker, R. A., Flaaen, A., Hamins-Puertolas, A., & Kurz, C. (2020). *Business exit during the covid-19 pandemic: non-traditional measures in historical context* (Finance and Economics Discussion

- Series 2020-089). Board of Governors of the Federal Reserve System. <https://doi.org/10.17016/FEDS.2020.089r1>
- Federal Reserve Bank of Atlanta. (2022). Survey of business uncertainty. <https://www.frbatlanta.org/research/surveys/business-uncertainty?panel=1>
- Hauzenberger, N., Huber, F., Marcellino, M., & Petz, N. *Gaussian process vector autoregressions and macroeconomic uncertainty*. <https://arxiv.org/pdf/2112.01995.pdf>
- Ifo Institut. (2022). ifo Zeitreihen. <https://www.ifo.de/umfragen/zeitreihen>
- Jurado, K., Ludvigson, S. C., & Ng, S. (2015). Measuring uncertainty. *American Economic Review*, 105(3), 1177–1216. <https://doi.org/10.1257/aer.20131193>
- Lautenbacher, S., Sauer, S., & Wohlrabe, K. (2021). How difficult is it for managers to predict their future business development? A new measure of perceived business uncertainty. *CESifo Forum*, 22(1), 4–42.
- Morikawa, M. (2016). Business uncertainty and investment: evidence from Japanese companies. *Journal of Macroeconomics*, 46, 224–236. <https://doi.org/10.1016/j.jmacro.2016.08.001>
- Prüser, J., & Schlösser, A. (2020a). On the time-varying effects of economic policy uncertainty on the US economy. *Oxford Bulletin of Economics and Statistics*, 82(5), 1217–1237. <https://doi.org/10.1111/obes.12380>
- Prüser, J., & Schlösser, A. (2020b). The effects of economic policy uncertainty on European economies: evidence from a TVP-FAVAR. *Empirical Economics*, 58, 2889–2910. <https://doi.org/10.1007/s00181-018-01619-8>
- Trung, N. B. (2019). The spillover effects of US economic policy uncertainty on the global economy: A global VAR approach. *The North American Journal of Economics and Finance*, 48, 90–110. <https://doi.org/10.1016/j.najef.2019.01.017>